

життєдіяльності. Соціальна безпека і гуманітарний захист в Україні на початку ХХІ століття : проблеми 34 теорії і практики : тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. Чернігів, 2009. С. 55-57.

6. Садохіна К. С. *Психолого-педагогічні умови формування лідерських якостей підлітків. Проблеми сучасної психології*, 2010. Вип. 9. С. 439–448.

Бойко А. Е., м. Київ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ГУМАНІТАРНИЙ НАПРЯМ

В статті визначено роль та місце позашкільної освіти в контексті сучасних освітніх реформ, розкрито стан проблеми організації освітнього процесу в закладах позашкільного освіти у відповідності до сучасних вимог, визначено ключові цілі, організаційні та педагогічні пріоритети модернізації позашкільної освіти.

Перехід позашкільних закладів у новий якісний стан співпадає у часі з усвідомленням позашкільної освіти не тільки як надзвичайно актуального явища для подальшого вдосконалення освітнього простору України, але і як однієї зі складових педагогіки розвитку. Тому позашкільна освіта не може розглядатись як придатак до школи, цей вид освіти – самостійний, який ніколи ніякою школою замінений не буде, оскільки чим вище якісний рівень шкільної освіти, тим ширший стає спектр освітніх інтересів і запитів особистості, які сама загальноосвітня школа задовольнити не в змозі [1].

Сьогодні існують як позитивні, так і негативні тенденції розвитку позашкільної освіти в Україні. За даними Міністерства освіти і науки України, в системі освіти функціонує 1395 позашкільних навчальних закладів, які залучають більше, ніж 1,2 млн. Дітей, що становить 33,3% дітей шкільного віку. В останні роки розширення мережі центрів військово-патріотичного виховання стало позитивною тенденцією до сучасної соціальної ситуації. На жаль, за останній рік кількість клубів, груп та інших творчих об'єднань загалом зменшилась (на 4,649), в тому числі заклади позашкільної освіти за гуманітарним напрямом [1, с. 59].

Для визначення основних шляхів модернізації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти ми провели опитування вихователів (директорів, методистів, педагогів), які надали нам інформацію про їхнє ставлення до цієї

проблеми. Для цього було опитано 347 педагогів з Київської, Рівненської та Вінницької областей. Респондентам було запропоновано оцінити відповідність навчального процесу позашкільної освіти в Україні в цілому та в їх позашкільному закладі сучасним вимогам на основі 10-бальної шкали оцінювання.

Результати досліджень показали, що більшість педагогів (88,6%) у закладах позашкільної освіти вважають, що навчальний процес позашкільної освіти в Україні відповідає сучасним вимогам. Респонденти оцінювали актуальність організації освітнього процесу у позашкільній освіті за такими показниками:

- 1) нормативні вимоги з урахуванням змін у законодавстві у галузі освіти;
- 2) досягнення психолого-педагогічної науки;
- 3) психолого-педагогічні підходи (компетентнісний підхід, особистісно орієнтований підхід, аксіологічний підхід тощо);
- 4) потреби суспільства в цілому;
- 5) запити дітей та батьків;
- 6) культурні традиції країни.

В результаті ми з'ясували, що більш ніж дві третини респондентів (76,3%) дали позитивну відповідь у цьому відношенні. На основі аналізу результатів опитування ми виявили, що існує суттєва суперечність між думкою вчителів та вимогами чинних законодавчих документів. Ми припускаємо, що це може бути пов'язане із страхом внутрішніх вчителів перед змінами, втратою робочого місця, небажанням змінювати послідовний педагогічний стиль, інертністю пошуку нових методик, адекватних сучасним викликам тощо. Тому, ми вважаємо, одним із найважливіших шляхів модернізації системи позашкільної освіти є потреба в удосконаленні професійної підготовки та перепідготовки педагогів для досягнення зазначених цілей.

У контексті нашого дослідника важливо трансформувати систему підготовки вчителів у наступні кроки через: вивчення кращих світових практик сучасних теорій навчання, підходів, заснованих на доказах, моделях,

компетентностях, збалансованих систем оцінювання та інноваційних підходів; підготовку педагогів з конкретними знаннями та вміннями, необхідними для організації освітнього процесу, що відповідає потребам кожного вихованця.

Отже, зосередження уваги на змісті та засвоєнні знань, безумовно, важливо, але володіння вихованцями життєвими компетентностями та іншими навичками є особливо актуальними в умовах реалізації концепції Нової української школи орієнтує і позашкільну освіту на наголошує на важливості Ключові компетентності та міждисциплінарні здібності та навички однаково важливі та взаємопов'язані. Діти набувають їх послідовно, поступово та під час освітнього процесу на кожному етапі навчання. Усі компетентності мають спільні навички: критичне мислення, лідерство, креативність, вміння логічно обґрунтовувати позицію, здатність конструктивно змінювати емоції, застосовувати емоційний інтелект, вміння спільно працювати в команді, здатність вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення тощо.

Сучасні соціальні потреби у вихованні компетентної особистості вимагають постійної роботи з модернізації освіти – забезпечення її відповідності запитам і можливостям суспільства, конструктивних змін у системі навчально-вихованої діяльності, переорієнтації на більшу продуктивність: уміння досліджувати, аналізувати, синтезувати явища навколишньої дійсності на основі системи знань і вмінь, детермінованих гуманістичними культурно-освітніми орієнтаціями [3, с. 23].

З окресленого вище випливає, що і модернізація організації позашкільної має на меті допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на засадах педагогіки партнерства, в основі якої – спілкування, взаємодія та співпраця між педагогами, вихованцями та батьками, які об'єднані спільними цілями та прагненнями і є рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Освітній процес закладу позашкільної освіти має бути організований таким чином, щоб дати дитині такі головні ключові компетентності: критичне мислення, креативність, емоційний інтелект, володіння мовами, математичну грамотність, компетентність у природничих

науках, уміння вчитися впродовж життя, соціальні і громадянські компетентності, підприємливість і фінансову грамотність, загальнокультурну грамотність, екологічну грамотність і здорове життя, а також вміння вирішувати складні життєві завдання [2].

Таким чином, однією з головних проблем позашкільної освіти є практична реалізація основних принципів нових освітніх законодавчих документів. В цілому порівняльний аналіз наукових підходів та отримані результати свідчать про те, що важливими шляхами модернізації позашкільної освіти є реформування мережі закладів позашкільної освіти, модернізація змісту позашкільної освіти та розробка сучасних освітніх технологій, удосконалення програми професійного підготовки педагогів тощо.

Література

1. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні // НАПН України; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : Пед. думка, 2016. 448 с.
2. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
3. Формування у вихованців позашкільних навчальних закладів базових компетентностей / В. В. Вербицький, А. Е. Бойко, А. В. Корнієнко, О. В. Литовченко, О. П. Липецький, В. Л. Маринич, В. В. Мачуський, Г. П. Пустовіт. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 330 с.
4. Формування ціннісних орієнтирів навчально-виховного процесу у позашкільних навчальних закладах / Бойко, А. Е., Корнієнко, А. В., Литовченко, О. В., Любич, О. І., Мачуський, В. В., Просіна, О. В., & Тихенко, Л. В. Київ: ТОВ «Видавництво «Сталь», 2017. 220 с.

Васильєва С. А., м. Київ

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ДІТЬМИ ТРЕТЬОГО РОКУ ЖИТТЯ В ЗДО

У статті розглянуто форми організації освітнього процесу, які сприяють руховому розвитку дітей третього року життя, зокрема формуванню осмисленого сприймання руху, потреби в рухах та бажання рухатись, прагнення діяти з предметом. Означено шляхи планування освітнього процесу на тиждень, в якому форми організації розподілено за кількістю дітей та пріоритетним видом діяльності.

На сьогодні актуальним та затребуваним є питання рухового розвитку дітей третього року життя з огляду на формування бажання дітей рухатись та необхідності оволодіння рухом з метою забезпечення власної потреби в рухах